

Rapport 37/2

Juni 2020

**Kwetsbare gezinnen in Vlaanderen. Evidentie en aanbevelingen op basis van de Gezinsenquête 2016.
Het inhoudelijk rapport**

Onderzoeker: Laure-lise Robben¹

Promotor: Prof. dr. Wim Van Lancker¹

¹ Centrum voor Sociologisch Onderzoek, KU Leuven

Samenvatting

De gezinsenquête streeft ernaar om de vinger aan de pols te houden bij gezinnen met minstens één kind jonger dan 25 jaar in Vlaanderen en (Nederlandstaligen in) het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De voorliggende studie werd opgezet vanuit de bezorgdheid dat de eerste golf van de gezinsenquête in 2016 onvoldoende representatief is om uitspraken te kunnen doen over kwetsbare gezinnen. In dit rapport zetten we een stap verder dan het methodologisch rapport en ontleden we de kwetsbaarheid van de basissteekproef van de gezinsenquête 2016 op vlak van vijf levensdomeinen: 1) inkomens en materiële deprivatie, 2) tewerkstelling, 3) opleidingsniveau, 4) huisvesting en 5) gezondheid. Om de analyses en bijhorende interpretaties van deze basissteekproef van de gezinsenquête 2016 te vergemakkelijken, bekijken we onze resultaten ten opzichte van eenzelfde selectie van gezinnen met minstens één kind jonger dan 25 jaar in Vlaanderen binnen de EU-SILC-2017.

Uit deze vergelijking blijkt dat zowel de basissteekproef van de gezinsenquête 2016 als de selectie van de EU-SILC-2017 elk kwetsbare profielen zichtbaar maken, alsook de samenhang van de kwetsbaarheid op vlak van de verschillende geobserveerde levensdomeinen. Desalniettemin stellen we vast dat er enkele betekenisvolle verschillen zijn tussen de respondenten van de beide bevragingen. De EU-SILC vertoont op elk domein een hoger aandeel aan kwetsbare profielen. De EU-SILC-respondenten zijn gemiddeld gesproken meer kwetsbaar op vlak van inkomen (een hoger aandeel aan uitkerings- en leefloongerechtigden), op vlak van het kunnen rondkomen met het beschikbare inkomen (voornamelijk de meest zwakke profielen hierin: personen zonder een inkomen uit arbeid, laagopgeleiden, huurders en personen die verkeren in een slechte gezondheid), op vlak van gezondheid, maar ook op vlak van de arbeids- en woonmarkt.

Voornamelijk op vlak van financiële kwetsbaarheid bleek de vergelijking een interessante oefening. Het aandeel personen die aangeven niet te beschikken over een inkomen uit arbeid ligt hoger bij de basisrespondenten dan in de EU-SILC. Tegelijkertijd illustreren we dat de EU-SILC een hoger aandeel heeft van specifieke kwetsbare profielen op vlak van inkomen, maar eveneens op vlak van de andere domeinen. Dit wijst, met andere woorden, op een paradox: hoewel het aandeel kwetsbare profielen in de EU-SILC hoger is dan in de gezinsenquête, vinden we in de laatste meer personen zonder een arbeidsinkomen.

Daarnaast leggen we de kritische kanttekeningen die we hieromtrent in het methodologisch rapport formuleerden: het blijken voornamelijk de lage inkomensgezinnen die de inkomensvraag onbeantwoord lieten en we stelden een ondervertegenwoordiging vast van de leefloongerechtigden. Bovendien is het zeer opmerkelijk dat er in de gezinsenquête, specifiek gericht op gezinnen met kinderen, significant minder aangeven kinderbijslag te ontvangen. Deze bevindingen nopen ons ertoe de inkomensbevraging in de gezinsenquête in vraag te stellen. In de lijn van het methodologisch rapport suggereren we ook in dit rapport om voldoende aandacht te schenken aan de financieel kwetsbare gezinnen, niet enkel in functie van de representativiteit, maar ook in functie van het correct meten en in kaart brengen van de levensomstandigheden van deze groep.